

Châng Thlan: *Galatia 5:13.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Kristaa zalênna dik hi dân zawma chhandam nih tumna leh bawlhhlawhna pumpelhna a nih dân sawi ho teh u.

Vei Tûr: Kristaa zalênnain a rawn thlen lâwmna phûrawm tak hriatna neih.

Tih Tûr: Krista nêna inpumkhat rinna zâra hmangaih rawngbâwlna thar thawh.

THUPI TĤEN

I. Hriat Tûr: Zalênna Dik

- A Engtin nge Kristaa rinnain min tih zalên tĤin? Tû leh eng laka zalên nge kan nih?
- B Kan zalênna chu eng âtana hmang tûra koh nge kan nih?
- C Engtin nge Kristaa kan zalênna chu dân ‘thiltih’ ni lo, dân ‘hlen chhuahna’ chu a nih zâwk?

II. Vei Tûr: Zalênna Hlimawm

- A Engtin nge sual, thihna leh ramhuai hrêng âtanga zalênnain mi dangte nêna inlaichînna leh an chung a kan rilru puthmang a thlâk danglam?

- B Engtin nge min tizalêntu leh rinna nuna nung tûra min tichaktu chibaibûk hlimawmna chu kan lantîr thin?
- C Engtin nge rinna leh lâwmna hi a inkûngkaih?

III. Tih Tûr: Zalênna Chechhuak

- A Rinna zâra Krista nêna inpumkhat avânga zalên kan nih tak takin, engtin nge kan lâwmna leh hmangaihna chu mi dangte rawngbâwlsaknaa kan lantîr ang?
- B Engtin nge Krista nêna kan inlaichînna zâra hmangaih rawngbâwlna chu, Kristâ duhsakna dawn tuma thawhrimna nêna danglam?

KHAIKHÂWMNA: Krista rinna zâra zalênna sual, thihna leh ramhuai bâwih nihna aţangin min tizalên ta a. Hlim taka hmangaih rawngbâwlna hmangin Kristaa kan zalênna chu kan lantîr thei ta a ni. Tichuan ‘mahni anga mi dangte hmangaihna’ dân chu kan tifamkim ta a ni.

INZIRTÎR DÂN TÛR

RAHBI 1—Chawk phûr rawh

Thlarau thanna atâna thu pawimawh: *Kristâ inhlanna zârah sual hrêng atâ min chhuah zalên ta a, chû chu Krista leh A nunphung kan thlan vê theih nân a ni.*

Bob Dylan (Countercultural icon) khân hê thû hi a âuchhuahpui a, “Tû emaw rawng chu i la bâwlsak dân. Ni e, ramhuai emaw LALPÂ rawng emaw a ni thei, mahse tû rawng emaw chu i la bâwlsak ngêi dân,” tiin. Dylan-a thil vei hi a dik chiah mai. Mî tû mahin ‘hotu pahnih rawng an bâwl kawp theih loh’ laiin, mi tin hian pakhat rawng chu an bâwlsak theuh sî a. Chumi huâng chhûngah chuan Kristian zalênna hi kan hrethiam ngêi tûr a ni. Thlarau lam Switzerland—tuâldâwih, ʔan lam nei lo, a awm vê theih loh. Indona ropuiah hian a khawi lamah emaw chuan kan ʔang dân tho tho. ʔan lam nei lo tûra thutlûkna siam hi duhthlanna tho a ni a, mahse a dik thei sî lo. Kraws-a a thihna zârah, Kristan khawvêl mî zawng zawng tân chhandamna, zalênna leh Amaha hnehna kawng

chu a hawnsak t̄heuh tawh a. Chutichungin, kan f̄imkhur hl̄e chu a ngai s̄i a. A hmasa berin, b̄awih chhuah tawh mi maktaduai t̄elte chu b̄awih t̄anna lamah an l̄et leh a. Kristan an t̄anna chu a hawnsak a, t̄an in kawngk̄ate hawngin, a hungna bang s̄angte pawh a tihchimsak bawk a; mahse, tam tak chu mahn̄i duhthlanna r̄engin t̄anin chh̄ungah an t̄ap lui tlat s̄i a ni. Pahn̄ihnaah, t̄henkhat chu an tl̄an chhuak tawh n̄ain, hmuh theih loh t̄an in chu an kalpui z̄el thung a. An t̄an in z̄ingah chuan, rinhlelhna te, zahna te, hlauhth̄aw̄nna te leh mahnia inthiam lohnate a tel a. Hmangaihna ni lo, hlauhna av̄angin Pathian rawng an b̄awl v̄e mai a ni.

Jonathan Edwards sawi ang Pathian thinrim rawng hi an b̄awl a: “Hremhm̄un khur chungang nangmah chelhtu Pathian chu, maimawm chelh ang, emaw mei chungang rannung tenawm ang maiin, a ten che a, hlauhawm taka thinrim a ni.”—Clyde E. Fant, Jr., and William M. Pinson, Jr., *20 Centuries of Great Preaching* (Waco, Tex.: Word Books, 1971), vol. 3, p. 63. V̄anneihthl̄ak takin, mi maktaduai eng emaw z̄atin Krist̄a nunna hmanga lei zal̄enna chu an pawm thung a. Zahna, mūalphona, inthiamlohna, hlauhna, ngawlveina, mahni-intihchhiatna laka zal̄en lo ni tain, anmahni Siamtuin nun tam ch̄en theia a siamna chu atakin an chang ta a ni.

Sawi ho t̄ur: Engtin nge hmangaihnaa thūawihna chh̄ungah hmūinḡil, hlim leh l̄awm taka Pathian rawngb̄awlsaktu kan lo nih t̄ak?

RAHBI 2—Zawng chhuak rawh

ZIRT̄IRT̄UTE PŪAL: Zal̄enna hi khawv̄ela mals̄awmna ropui ber a nih rūalin, ânchhe r̄apthl̄ak ber pawh a ni tho bawk. Zal̄enna hi a rahchhuahte ātanga teh t̄ur a ni. Engtin nge zal̄enna hi kan hman? Zal̄enna hian ham̄thatna b̄ikte emaw, khua-leh-tuite chan t̄ur dikna chanvote pawh a t̄arlang a. Chuti ni se, v̄an khua-leh-tui nihna chuan enge a ken tel ang? Engtin nge khūa-

leh-tui kan nih a, engtin nge hlihsak a nih theih? Eng dikna chanvo leh mawhphurhnate nge a ken tel? Engtin nge ringtûten an zalênna chu an hman ƣangkai? Ringtûten an zalênna an ƣân emaw, hnûkhniam tûr emawin enge an tih ang? Engtin nge Kristianten dân zawma chhandam nih tumna, hlauhna sâkhuana ang ƣhî leh, inphalraina ang ƣhî hi an pumpelth ang? Hêng zawhna hrang hrangte hi sawi ho atân ngawt ni lo vin, rilru nghehna leh nun tam neiha atân an pawimawh a ni.

ZIR ZAUNA

I. Kristian Zalênna Ziârâng (*Rome 6:6, 12.*)

Judate sâkhuana chu kum za tam tak chhûnga pîpûte thurochhuah hmanga fûn-tuiêk bur a lo ni tawh a. A tum ƣa takte erawh kha chu en khûm mai ƣhî chu a ni lo vang a, chutiang a nih loh chuan an tihsual tho kha tûnlai ringtûte hian an tinawn vê mai ang.

An tihsual hmasa ber chu chibaibûkna leh thuthlung inlaichînna an chhût sual kha a ni. Tlanna leh thilsiamna avânga Pathian chung a lâwmnaa chibaibûkna neih âiin, mîten hlauhna avânga tihtûr neia inngaiin chibaibûkna chu an nei zâwk tlat mai. An hman dânte kha a dik lo lai a ni lo va, an hrilhfiah dân kha a dik lo lai chu a ni zâwk. An hnamin Pathian kaihhruaina an zui apiangin chibaibûkna chu an hmang ƣhâ a, an hnam pawh a hmuingîl ƣhîn. Chû chu an rawngbâwlna Pathianin pawmsaka a rulhna angin an sawi hlauh thung a. An ngaihdân chuan, an rawngbâwlna chu pawmtlâk loh a nih apiangin, Pathianin a duhsakna a hnûkkîr a, hremna an tuâr zui ƣhîn. Hetianga ngaihtuahna hian dân zawma chhandamna ang ƣhî kha a hring a, hê leia a fâte hmangaih a, anni nêna inpâwlhona neih ƣhâktu vân Pâ pawh chu chutiang lo zâwng ni tûr angin an ngaihphah a. Hrem hlauh vânga a rawng bâwlin, lâwmman dawn nân ngawt an ti ta zêl a. Pathian ƣhatna leh khawngaihna chung a lâwmna vânga hmangaih rawngbâwlna pawh an hre meuh lo a ni ber mai.

Paula thuthlung thar thuchah chu—zâwnei Jeremian a lo tlângâupui tawh ṭhin ang, hlauhna vâng ni lo hmangaihnaa chibaibûkna zâwk chu, Paula hun leh chhuan tina Kristiante tih dân tûr chu a ni. Kristian zalênna hian innawr luihna te, thlahtute aṭanga lâkchhâwn te, thlêmna chi tin rêng te, chutiang lam âwnna ang chî laka zalênna a huâm a. Chhûnglama Kristâ Thlarau chênchilhna zârah, dân avânga chhandamna leh bawlhhlawhna lakah min tizalên ṭhîn.

Ngaihtuah teh: Pathian thinrimna thâwi dam tuma beihna hi khawvêl chanchinah a lang tam hlê mai. Sabbath serh thûa Farisaite dân siamte pawh kha chutiang entîrna ṭha tak a ni. Hêng hi an tihchhan tak chu a ṭha viau a, mi mal inhlanna lantîrna a ni bawk. Chutichungin, Sabbath nîa kal phal chin leh, thil dang dang pawh, mimal duhthlanna âia inkhapna ang a nih tâkah kha chuan, dân zawma chhandam nih tumna a lo ni zêl mai a. Kan nuna thil tin rêng mai hian Pathian lamah min hruai a nih loh vêk leh, min hruai bo a ni deuh zêl a, tûnlai huna ringtûte pawhin rilru ṭha tak pûin incheina, ei leh in, hun âwl hman dân leh thil dang dangah dân an siam chhuak a. Kristian dangten khawsak dân tûra dân siam an tum hi, engtin nge Kristiante hian an tih ang? Engtin nge ringtûten rilru tluâng tak pu chung a thil eng emaw tih an tumte hi, ti vê tûra mi dang nawrluih nân ni sî lo va an tih theih ang? Engati nge dân tesep siam belh tûr hian taima taka Bible thu zir leh Thlarau Thianghlim chênchilhna nêna tih a pawimawh? Engtin nge pawimawh vak lo zâwk ngaih pawimawh tlat te, chiang taka soal tihna zilh lo va enliam leh inremsiampui mai ang chîte hi a fuh loh?

RAHBI 3—A Taka Nunpui Tûr

ZIRTÎRTÛTE PUÁL: Kristian zalênna awmzia chu pâwnlam lang thei chauha danglamna ni lo, chhûng lam nun thlenga tharna,

nihphung thar neihna a ni. Thîrsakawr ke pawhvîrna ang deuh hian, chhînglam aţanga pawnslam thlenga chakna inpe chhâwng a ni tûr a ni. Sualna chi hrang hrang: tharum thawhna te, inrawk leh rûkrûk leh thil dangte pawh a punlun zêl loh nân, sorkar hian inawpna dân a nei chhâwng diât a. Khawvêl chanchinin a târlan dân chuan thlarau lama harhtharna hi intântîr leh inhrem âi pawha thawk hlâwk zâwk daih tih a ni. Thlarau Thianghlim thiltihtheihna, thinslung inpêk hmiahna aţanga lo êng chhuak chu, siamţatna tlo leh daih rei mihringte beisei theih awm chhun chu a ni.

Tih tûr: A hnuaia tehkhin thû hi ring taka chhiarin, Kristian nuna zalênnain awmzia a neih dân leh Kristian zalêнна ringtûin ataka chan theih a nih dân sawi ho ang che u.

Thlawhna Thusawi: A tâwpah chuan tuâl zâwl sikul aţangin min chhuahtîr a. Invawrh sâng leh thlîr zâu vîn, ka hmun tûr ka thleng ta a. Tumram sawi tâkah chuan, khawi hmun pawh tlawh thei tûrin ka zalên a. Hmun thar tlawh chu a va nuâm êm! Ngaihtuah teh: tûnhmâ chuan ram pawns lam ka lo la ngaihtuah ngai lo va; vîn zâu tak kâwlkil thleng chuan, tlâi ni tla êng mâwi tak mai te, mihring chênna hmun zawng fang chhuakin. A lo theih reng mai! Iceland ram aţangin bul ka ţan ang a. Ni e, mahse dân siamtuten tlângkâng invawrh chhuak vângin chu lam kawnga thlawh chu an khap a. Thuneitu thenkhatin tlângkâng khûin thlawhna khâwl a tihbuai tawh avângin chu lama thlawh chu a hlauhawm an ti bawk a. Mîte nuam tihzâwng tak chên thei lo va khalh kâwi an tum a ni mahnâ. Finfiahna khawiah nge a awm? An ţawng vai pawh a ni mahnâ. Chû chu engang taka pawî nge ni thei a? Thlawhna khâwl a tihbuai thû vêl eng eng emaw chu sawi a awm a, mahse thlawhna dangten an paltlang vê theih loh avâng ngawtin, kei hi ka chak tâwk lo tihna chu a ni chuâng lo. Remchânna ka nei leh a ngem? Nghah rih pawh a finthlâk maithei. Thil tih theih tûr hlimawm tak dangte pawh a awm

tho mai. Hotûte hian an thil sawi hi an hre Chiang pawh a ni maithei a sin. Iceland lama zin tûrin zalênna ka nei a, mahse Newfoundland te, Pyrenees Tlâng te, Solomons bâkah, Mediterranean Tuipui pawh a awm bawk. Chûbâkah, min siamtûte hian hun rei tak chhûng enchhinna neiin min siam ta a ni sî a. Dik tak chuan ka zalên a. A awmzia chu duhthlanna ka nei thei tihna a ni.

Sawi ho atân: Kristianten zalênna an hmanin, thil sawi satliah mai hi engangin nge an thlîr ang? Engtin nge fimkhur lo taka mahni-inrintâwkna hian chhiatna a thlen ðhin? Engtin nge ringtûtea Pathian thil pêk ngaihhlutna hian zalênna a hman dânah awmzia a neih tûr ni ang? Engtin nge Bible-in zalênna chungchâng a sawi zir chianna hian thutlûkna siam kawngah hlâwkna min têtîr ðhin?

RAHBI 4—Boruak siam rawh

ZIRTÎRTÛTE PUÂL: Krista-ah thil tam tak pêk kan ni tawh chungin, chhuah zalên ni tâte hian a chhuah zalêntûte âiin anmahni mantûte an ðan zâwk leh mai ðhin. Vân lam tâna thawktûte thlâwp a, chunglam khawngaihna duhthusâma nunpuiin, Kristiante chuan chutiang chu an do tlat tûr a ni. Kawngkalnei taka zalênna hmangin, Amah chibaibûktû tûr (robot) chher chhuak ngawt lo vin, ringtûte chuan tângte a chhuah zalênnaa Pathian finna chu atakin an lan chhuahtîr zâwk ðhin.

Tih tûr: *Duhthlan A:* In pâwlte chu anmahniin emaw, an ðhianten emaw an thlarau nuna nghawng nei thei tûr duhthlanna an siamte ziak chhuak tûrin sâwm ang che. Zalênna hman sualin chutiang kawng a dâl theih dân inhawng taka sawina hun siamsak bawk la.

Duhthlan B: Kan hlabûa hlâte chîk taka enin, zalênna lam sawinate thlang ula. Kristâ mihring channain A hungzuitûte

tâna thlarau lam zalênna a siamsak dân sawi ho ang che u.
Isuan nasa taka insêng sova chû zalênna a leisak Kristianten
an hman dân tûr ịhâ chu hlâ a ẵangin dap chhuak teh u.